

Како жене утичу на спољну политику

С повећањем процента жена у парламенту државе су мање склоне да се ослањају на силу како би решиле међународне сукобе

Аутор: Зорица Мршевићчетвртак, 18.08.2016. у 08:15

(Фото Анђелко Васиљевић)

Осим што својим присуством боље представљају састав народа, чинећи законодавну и извршну власт усклађенијим с принципом партиципативне демократије, у време формирања новог скупштинског сазива и нове владе, обично се поставља питање да ли жене у парламентима и у владама доносе неке видљиве разлике у политичким одлукама у којима учествују. Наиме, чињенице указује да мушкарци и жене другачије схватају безбедност и међудржавне конфликте.

Истраживања о родним стереотипима наводе да су жене често виђене да поседују и у политици одлике као што су љубазност, кооперативност, саосећајност, топлина и нежност, док су мушкарци виђени као агресивнији, чвршћи, ауторитативнији и моћнији. Жене су, на пример, мање спремне од мушкараца да подрже употребу силе у решавању међународних проблема, посматрају се и као политички либералније и виђене су обично као компетентније за секторе образовања, програма за сиромашне, здравствену заштиту и заштиту животне средине.

За разлику од тога, мушкарце сматрају као политички конзервативније и „јаче” за полицијска, војна (уопште безбедносна), међународна питања. Указује се и да мушкарци и жене имају другачије приоритете у националним политикама безбедности. Због тога, али и због других, на традицији заснованим очекивањима, када политичком агендом доминира спољна политика, скорашња истраживања указује да гласачко тело више подржава мушкарце него жене као кандидаткиње.

Ако се посматра потрошња за одбрану, јер је она једна од значајнијих индикатора свеукупне спољне политике државе, може се уочити да потрошња на одбрану одражава склоност оних који одлучују. Међународно истраживање које истражује однос између родне припадности, политичке заступљености и склоности држава ка ратоборној политици, садржи податке да како жене праве продор (напредују) у политичким функцијама, државе постају мање склоне конфликтима, пружајући доказе да родна припадност стварно има утицаја на спољњу политику. Наиме, како се повећава проценат жена у парламенту, државе постају мање склоне да се ослањају на војну снагу/силу како би решиле међународне сукобе.

Тачно је да родна припадност може да утиче на националну безбедност, али не сама за себе и не изоловано од неких других околности. На пример, да ли је смањење потрошње на одбрану резултат само некакве претпостављене „природне” аверзије жена на војну потрошњу или парламентарке уместо одбране имају „природно” неке друге приоритете? Можда је вероватније да ће жене пре бити из лево оријентисаног политичког спектра, тако да већа пропорција жена у парламентима значи и да су владе више левичарски оријентисане?

Али треба скренути пажњу и на чињеницу да се жене не понашају исто у парламентима и владама. Уочено је, наиме, да, осим што повећање заступљености жена у парламентима смањује спремност државе на заоштравање међународних односа и потрошње за одбрану, присуство жена у влади, баш супротно томе, повећава и једно и друго! То се тумачи тако што жене у владама можда желе да нагласе своју чврстину и одлучност, док на нивоу представничких тела, могу осећати мање притиска да се „докажу”. Министарке прихватају већу потрошњу на одбрану и повећану „јастребску” међународну политику своје државе, него када мушкарци имају исте позиције. Жене у владама такође могу бити агресивније у својим склоностима око спољне политике, можда да их њихови мушки ривали не би окарактерисали као слабије или мање једнаке, тј. како би се (из)бориле с родним стереотипима. Укратко, што су владини ресори, које држе министарке, „мушкији”, оне су

склоније да буду „јастребови” у свом спољнополитичком одлучивању, у настојању да савладају предрасуде које жене описују као слабе и пасивне.

Међутим, како жене добијају све већи општи приступ политици, потреба жена у влади да се доказују превазилажењем стереотипа против њих може се смањити. Наиме, очекује се да пропорција жена у парламенту ублажи ефекте жена министарки, па како се повећава пропорција жена у парламенту, смањује се и склоност министарки ка повећању потрошње на одбрану и смањује се и њихова подршка „јастребској” спољној политици њихових држава. Како жене добију већу заступљеност у парламенту, смањују се родне разлике између мушкараца и жена у извршној власти и, уопштено гледано, како су жене равноправније третиране у друштву, смањује се потрошња на одбрану, а политичке склоности постају мање обојене родном припадношћу.

Истраживања указују на постојање још једне околности која не би смела да се занемари, а која утиче на понашање жена у политици. То је постојање или одсуство стриктне партијске дисциплине. Наиме, у друштвима веће аутономије за чланице/чланове политичких партија, пропорција жена у парламентима смањује потрошњу на одбрану, знатно више од истог процентуално израженог присуства жена у представничким телима у државама стриктне партијске дисциплине. Посланице у либералним партијским системима имају друге начине очувања својих посланичких функција, нпр. да буду верније политичким склоностима свог претпостављеног гласачког тела, понашајући се у складу с евентуалним реизборним подстицајима с те стране. Оне су у ситуацији да буду мање обавезне својим партијама и партијским лидерима ради очувања својих функција, те стога имају већу слободу да суштински заступају жене и женске интересе, што са своје стране може да значи и да буду мање склоне политици „чврсте руке” у међународним односима.

Научна саветница у Институту друштвених наука

<http://www.politika.rs/scc/clanak/361610/Pogledi/Kako-zene-uticu-na-spoljnu-politiku>